Ympäristöministeriö
Marjo Nummelin, neuvotteleva virkamies

Muistio, 19.11.2018

Eduskunta, ympäristövaliokunta
- kuuleminen 20.11.2018

**Asia: E 92/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission vuoden 2019 työohjelma ja neuvoston 18 kuukauden ohjelma 1.1.2019 – 30.6.2020 (ns. trion ohjelma)**

Suomen vaikuttaminen komission vuoden 2019 työohjelmaan pohjautuu komission nykyiseen työohjelmaan ja sen jatkuvuuteen. Ilmastopolitiikassa kuluneen viisivuotiskauden aikana on aikaansaatu EU:n 2030 ilmasto- ja energiapakettia koskeva lainsäädäntö (ml. päästökauppadirektiivi, taakanjakoasetus ja maakäyttöä koskeva LULUCF-asetus), jonka avulla varmistetaan, että EU saavuttaa tavoitteensa vähentää kasvihuonekaasupäästöjään vähintään – 40 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Parhaillaan neuvotellaan autojen, pakettiautojen ja raskaan liikenteen päästövähennystavoitteista. Tämän lainsäädännön täysimittainen toimeenpano on tulevien vuosien keskeinen tehtävä niin EU-tasolla kuin jäsenmaissa.

Ympäristöministeriö korostaa, että EU:n sitoutuminen kunnianhimoisiin päästövähennystavoitteisiin sekä kustannustehokkaiden toimeenpanon instrumenttien kehittäminen ovat keskeiset ilmastopolitiikan tavoitteet myös jatkossa. EU:n ilmastotavoitteita tulee lähivuosina tarkastella Parisiin sopimuksen tavoitteiden valossa.

Pariisin sopimuksen mukaisesti osapuolten tulee vuoteen 2020 mennessä toimittaa YK:lle pitkän aikavälin päästövähennysstrategia sekä päivittää Pariisin sopimuksen yhteydessä annettu kansallinen päästövähennystavoite (Nationally Determinded Contribution, NDC), eli EU:n osalta vähintöön -40% päästövähennys. Näin ollen EU:ssa linjataan lähivuosina seuraavien vuosikymmenien ilmastopolitiikan tavoitteet. Ympäristöministeriö korostaa, että tulevilla linjauksilla EU:n tulee osaltaan vastata Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteisiin. Samalla EU:n tulee jatkaa yhteistyötä muiden sopimuksen osapuolten kanssa riittävän globaalin kunnianhimon varmistamiseksi.

Komission tiedonanto EU:n pitkän aikavälin päästövähennysstrategiasta julkistetaan alustavan tiedon mukaan marras-joulukuun taitteessa. Tiedonanto käynnistää neuvoston ja muiden toimijoiden keskustelun EU:n 2050 päästövähennystavoitteesta ja polusta sen saavuttamiseksi. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että EU:n pitkän aikavälin strategiassa 2050 tavoitetta tarkastellaan IPCC:n 1.5 asteen raportin valossa, ja että EU asettaa kunnianhimoisen päästövähennystavoitteen 2050 sekä määrittelee kustannustehokkaan polun sen saavuttamiseksi.

Myös EU:n 2030 päästövähennyssitoumuksen (NDC) tarkastelu ja ajantasaistaminen tulee tehdä vuoteen 2020 mennessä. Tämä linkittyy keskusteluun pitkän aikavälin strategiasta ja kustannustehokkaasta polusta 2050 tavoitteen saavuttamiseksi. Ympäristöministeriö katsoo, että EU:n 2030-ilmasto- ja energialainsäädännön myötä mahdollisuudet 2030 päästövähennystavoitteen tiukentamiselle ovat jo olemassa, ja että komission tulisi tarkentaa näitä mahdollisuuksia vuoden 2019 aikana jotta päätös on voidaan tehdä vuoteen 2020 mennessä.

Neuvoston 18 kuukauden ohjelman osalta ympäristöministeriö korostaa Eurooppa-neuvoston nykyisen viiden vuoden strategisen ohjelman jatkuvuutta ilmasto- ja energiapolitiikan osalta.

EU:n tulee jatkaa globaalia johtajuutta ilmastopolitiikassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilmastotoimet ja niihin liittyvät mahdollisuudet uusien työpaikkojen luomiseksi ovat kytköksissä myös työllisyyttä, kasvua ja kilpailukykyä koskeviin tavoitteisiin.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että EU:n ilmastolainsäädäntöä ja muuta relevanttia lainsäädäntöä kehitetään tulevina vuosina päästövähennysvelvoitteiden saavuttamiseksi kustannustehokkaalla tavalla. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen valtavirtaistaminen EU:n eri politikkalohkoille on keskeistä tavoitteiden saavuttamiseksi (erityisesti EU:n monivuotinen rahoituskehys, kestävää rahoitusta koskeva lainsäädäntöpaketti, CAP-uudistus, ulkosuhteet, kehitysrahoitus, tutkimus- ja kehitysrahoitus).

Suomi tulee EU-puheenjohtajuuskautensa aikana edistämään EU:n ilmastopolitiikan jatkuvuutta ja keskustelua riittävästä kunnianhimon tasosta, ja pyrkii varmistamaan että EU:n päätökset tehdään YK:n asettaman aikataulun puitteissa. Pj-kauden tarkemmat ilmastopolitiikan tavoitteet tulevat täsmentymään myöhemmin. Ilmastosopimuksen 25. osapuolikokous pidetään marraskuussa 2019 (mahdollisesti Brasiliassa), ja siellä jatketaan Pariisin sopimuksen toimeenpanoon liittyvien asioiden valmistelua sekä keskustelua globaalin kunnianhimon riittävyydestä. Suomen EU-puheenjohtajuus COP25-kokouksessa ja sen valmisteluissa tulee olemaan mittava tehtävä, joka vaatii runsaasti resursseja koko vuoden 2019 ajan.